

LAUDATIO
DOMNULUI PROFESOR JOSE MANUEL COSTA LECA DA VEIGA COSMELLI
CU OCAZIA ACORDĂRII TITLULUI DE DOCTOR HONORIS CAUSA
AL UNIVERSITĂȚII „AUREL VLAICU” DIN ARAD

Doamnă Rector,
Distinși invitați,
Doamnelor și domnilor,

De la început aș vrea să subliniez faptul că domnul Jose Manuel Costa Leca da Veiga Cosmelli este o personalitate complexă, având o excelentă pregătire științifică și culturală în domenii dintre cele mai diferite: de la activitatea de expertiză turistică, la aceea a negocierilor diplomatice, de la problemele dreptului, la cele de consultanță în proiecte ale Națiunilor Unite și Uniunii Europene, de la activitatea de autor al unor lucrări de referință în teoria și practica dezvoltării turismului, la aceea de scriitor.

Distinsul nostru oaspete este născut la 28 martie 1949 la Lisabona, Portugalia. După absolvirea Colegiului Academic și a Institutului German de Studii Lingvistice, se înscrie la cursurile Institutului European de Turism și la cele ale Facultății de Drept din Lisabona pe care le absolvă cu rezultate remarcabile. Își continuă perfecționarea profesională și științifică prin studii de masterat în domeniul dezvoltării turismului, obținând, în anul 1994, titlul de Doctor în Științele Turismului la Universitatea Pro Deo din New York.

În toată această perioadă, domnul profesor Veiga Cosmelli a beneficiat de îndrumarea unor oameni de știință și cultură de o incontestabilă valoare, ceea ce a contribuit decisiv la formarea sa ca analist profund al fenomenelor și proceselor sociale, ca apărător al valorilor umaniste și ca susținător neobosit al relațiilor dintre oameni și societăți.

Înaltul profesionalism, spiritul pragmatic, conștiința morală și calitățile manageriale au constituit valori fundamentale ale vieții domnului Veiga Cosmelli, valori urmate cu stoicism în prodigioasa activitate pe care a desfășurat-o ca profesor la Liceul Național din Insula Madeira, ca director la mai multe companii din Portugalia și Marea Britanie, sau ca profesor universitar la instituții de învățământ superior din Portugalia. Aceleași valori ale științei și conștiinței le-a dovedit

În activitățile de consultanță desfășurate în domeniul strategiilor de dezvoltare economico-socială în cadrul unor companii, sau în calitate de expert consultant în cadrul unor structuri de decizie guvernamentală din Europa și Africa.

Experiența dobândită în această perioadă, ca și realele calități manageriale ale domnului profesor Veiga Cosmelli se regăsesc în activitatea de construcție instituțională a unor organizații și asociații de anvergură europeană și internațională. Sunt emblematice, în acest sens, activitatea de fondator și președinte al Asociației Profesionale a Turismului Superior din Portugalia, aceea de fondator și președinte al Comitetului European al Experților în Turism din cadrul Uniunii Europene sau aceea de fondator și director al Departamentului Științific al Centrului Internațional de Proiecte, Națiunile Unite - Uniunea Europeană.

Animat de un autentic spirit civic și de responsabilitate profesională, domnul profesor Veiga Cosmelli s-a implicat direct în înființarea unei universități în Angola, cu deplina conștiință că numai prin cultură, umanism, educație și pregătire multilaterală pot fi formate noile generații de specialiști în țările mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic.

Doamnelor și domnilor,
Onorată asistență,

Cunoscător a nu mai puțin de șase limbi de circulație internațională - portugheza, engleza, franceza, spaniola, italiana și araba — , la care se adaugă limba latină, domnul profesor Veiga Cosmelli a desfășurat și desfășoară o prodigioasă activitate diplomatică.

Pentru meritele sale în acest domeniu a fost distins cu Medalia de Merit a Cooperăției oferită de Institutul Luso Arab pentru Cooperăție, Portugalia -Maroc, cu Marele Colan al Ordinului din Cipru și a fost primit ca membru al Academiei Mediterană din Italia.

La fel de importantă este activitatea publicistică și editorială desfășurată în ultimele decenii de către domnul profesor Cosmelli. Atât în studiile și articolele publicate în reviste de mare vizibilitate internațională, cât și în lucrările de teoria turismului și cele despre dezvoltarea turismului apărute la edituri prestigioase din Europa și America Latină, domnul profesor Cosmelli abordează teme de mare actualitate pentru societatea contemporană și direcțiile ei de evoluție.

Din chiar titlul cărților sale ~ Teoria turismului atractiv, Solidaritate fără frontiere sau Studii despre dezvoltare --, transpare, pe de o parte, preocuparea pentru abordarea unor teme ce țin de definirea turismului și a formelor sale de manifestare, extinderea turismului ca urmare a dezvoltării civilizației post-industriale, identificarea noilor tendințe în industria turismului internațional sau efectele globale ale turismului asupra strategiei de dezvoltare a unei țări. Pe de altă parte, transpar numeroase considerații referitoare la activitățile de management strategic pentru fundamentarea unor politici naționale în domeniul turismului, cele care privesc managementul legislativ pentru reglementarea cadrului instituțional necesar implementării programelor stabilite sau cele care vizează managementul economic pentru administrarea eficientă a resurselor umane, materiale și financiare.

Opera științifică a domnului profesor Veiga Cosmelli ne îndeamnă la reflecții profunde, dar și la raportarea principalelor sale contribuții la dezbaterile de idei ce are loc în rândul cercetătorilor și specialiștilor din acest domeniu. Cu permisiunea dumneavoastră, aș aminti doar două dintre direcțiile de cercetare care domină abordarea științifică a aspectelor la care ne referim, și anume: cea economică și cea sociologică.

Din perspectiva economică, cercetarea fenomenului turistic se concentrează asupra următoarelor teme majore: creșterea economică, ca o condiție esențială a prosperității, a sporirii veniturilor bănești, a timpului liber și afirmării cererii turistice; nivelul investițiilor în turism și impactul acestora asupra dezvoltării bazei materiale, calității și diversificării serviciilor destinate turiștilor; oferta turistică alcătuită din bogăția de valori naturale, istorice, de cultură și civilizație de care dispune o țară sau o zonă; gradul de punere în valoare a atracțiilor naturale și a celor de proveniență antropică prin dotarea cu echipamente specifice, infrastructură și personal bine calificat; mutațiile ce intervin în structura de vârste, profesii, medii sociale sau caracteristici psihologice ale potențialilor clienți; creșterea stocului de timp liber, ca principal factor al turismului; efectul de multiplicare pe care îl are turismul asupra celorlalte activități economice.

În strânsă legătură cu aceste aspecte, direcțiile de cercetare sociologică la care poate fi conectată opera domnului profesor Veiga Cosmelli vizează fluxurile turistice și impactul acestora asupra comunității generatoare de turiști, respectiv, asupra populației gazdă în cadrul așa-numitei teorii a întâlnirii dintre culturi. În acest context, pot fi puse în evidență schimbările intervenite în comunitățile locale ca urmare a introducerii turismului, procesele de transformare a unor comunități închise în comunități deschise, schimbările în orientările valorice și în stilul de viață al membrilor comunității gazdă, redefinirea interesului pentru moștenirea istorică sau modificările intervenite în structura forței de muncă, în sistemul de instruire și educație.

Discuția despre întâlnirea dintre culturi generate de turism nu poate să omită efectele reciproce înregistrate atât la nivelul populației locale, cât și a celei generatoare de turiști. Dacă la nivelul populației locale dezbaterile se axează frecvent pe transformarea culturii într-o marfă pentru consumul turiștilor, pe deteriorarea mediului ambiant, pe crearea de enclave care limitează contactul cu populația locală sau pe apariția unor manifestări de xenofobie ca urmare a modului în care turiștii privesc stilul de viață al localnicilor, la nivelul populației generatoare de turiști, discuțiile se referă la setul de modificări în cultura și orizontul de

cunoaștere, la reorientările privind modul în care sunt gândite și apreciate alte culturi, sau la reconsiderările ce intervin în grila de valori individuale.

Mesajul domnului profesor Veiga Cosmelli față de aspectele semnalate privește, deopotrivă dezvoltarea capacității instituționale și îmbunătățirea dialogului între factorii implicați, eliminarea barierelor birocratice și a prejudecăților de orice fel, promovarea unei culturi antreprenoriale și întărirea performanțelor manageriale, stimularea capacităților competitive și de inovare, cât și facilitarea accesului la servicii de consultanță și informații de calitate pentru factorii interesați, reducerea disparităților economice, sociale și culturale dintre țări prin intermediul turismului, transformarea turismului într-un factor de apropiere, cunoaștere și prețuire reciprocă a oamenilor aparținând diferitelor culturi și stiluri de viață.

Onorată asistență,

Doamnelor și domnilor,

Prezența domnului profesor Jose Manuel Costa Leca da Veiga Cosmelli la această solemnitate în cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad constituie un moment de excepție, iar acordarea titlului academic de Doctor Honoris Causa de către Senatul acestei prestigioase instituții reprezintă o recunoaștere a meritelor deosebite pe care domnia sa le are în promovarea cooperării științifice universitare, în intensificarea mobilităților între cadre didactice și studenți, precum și în dezvoltarea învățământului superior european în ansamblul său.

Comisia de analiză

Arad, 1 iunie 2007

Președinte: prof.univ.dr. Lizica Mihuț

Membri: prof.univ.dr. Matei Șimandan
prof.univ.dr. Gheorghe Păcurariu
prof.univ.dr. Silviu Szenteși
prof.univ.dr. Gheorghe Schwartz